

Instytut Pamięci Narodowej - Rzeszów

<https://rzeszow.ipn.gov.pl/pl8/aktualnosci/150535,Obchody-77-rocznicy-mordu-NKWD-na-polskich-zolnierzach-w-turzańskim-lesie.html>
19.04.2024, 20:37

Obchody 77. rocznicy mordu NKWD na polskich żołnierzach w turzańskim lesie

Uroczystości w Turzy - Małym Katyniu
Podkarpacia.

19 września 2021 r. w Turzy koło Sokołowa Małopolskiego odbyły się uroczystości upamiętniające rocznice mordu na polskich żołnierzach. Doszło do niego w tamtejszym lesie latem 1944 roku. Mszę świętą odprawił biskup senior Kazimierz Górny, homilię wygłosił ks. dr Piotr Potyrała. Odbył się też apel pamięci poległych. Pod pomnikiem upamiętniającym ofiary mordu złożono wieńce i kwiaty.

W uroczystościach wziął udział Bogusław Kleszczyński - Wieloosobowe Stanowisko do spraw Poszukiwań i Identyfikacji IPN w Rzeszowie.

Obóz pod zarządem NKWD w Trzebusce należał do sieci obozów utworzonych latem 1944 r. w strefie przyfrontowej. Wśród więźniów znaleźli się żołnierze i funkcjonariusze Polskiego Państwa Podziemnego aresztowani na terenach zajętych przez Armię Czerwoną. Wśród nich znaleźli się oficerowie dowództwa Okręgu Lwowskiego Armii Krajowej z płk.(gen.) Mieczysławem Filipkowskim. Na miejscu obradował Trybunał Wojenny I Frontu Ukraińskiego, który orzekał kary wobec żołnierzy AK zgodnie z sowieckim kodeksem karnym. Większość więźniów (których przez obóz przeszło kilka tysięcy) skazanych zostało na wieloletni pobyt w łagrach i deportowanych w głąb ZSRR. Skazanych na

Pomnik ku czci pomordowanych w turzańskim lesie

Obchody 77. rocznicy mordu w turzańskim lesie

śmierć (ocenia się, że mogło to być nawet 250 osób) mordowano w pobliskich lasach w Turzy i Nienadówce, najczęściej poprzez strzał w tył głowy. Do dziś odnaleziono szczątki jedynie 17 ofiar. Dalsze poszukiwania prowadzi Oddział IPN w Rzeszowie. Miejsce zbrodni w Lesie Turzańskim nazywane bywa Małym Katyniem. Pierwsze groby ujawnili bezpośrednio po likwidacji obozu miejscowi żołnierze AK, lecz nie mogli ich należycie upamiętnić. W latach 1978-1981 prowadzone były przez miejscowych księży a następnie przez działaczy NSZZ „Solidarność” działania dokumentacyjne i poszukiwania. Ujawnione wówczas szczątki ludzkie zaginęły. W okresie stanu wojennego zorganizowano pierwsze uroczystości i upamiętnienia a w 1990 r. doprowadzono do ekshumacji części ofiar. W latach 2017-2018 IPN prowadził dalsze poszukiwania grobów oraz przeprowadził badania archeologiczne na terenie dawnego obozu w Trzebusce.

Pierwsze uroczystości upamiętniające ofiary turzańskiego lasu odbyły się w 1988 roku, a pomnik powstał w roku 1995.

Fot. Katarzyna Gajda-Bator